

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

10. jaanuar 2019^{* i}

Avalik teenistus – Ajutised teenistujad – Muude teenistujate teenistustingimuste artikli 2 punkt c – Tähtajatu leping – Töölepingu ülesütlemine – Usaldussuhte katkemine – Õigus olla ära kuulatud – Tõendamiskoormis

Kohtuasjas T-160/17,

RY, endine Euroopa Komisjoni ajutine teenistuja, esindajad: *avocat* J.-N. Louis ja *avocat* N. de Montigny, hiljem *avocat* J.-N. Louis,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Berscheid ja L. Radu Bouyon,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 270 alusel esitatud hagi tühistada komisjoni 27. aprilli 2016. aasta otsus, millega öeldi üles hageja tähtajatu leping,

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president S. Gervasoni (ettekandja), kohtunikud L. Madise, R. da Silva Passos, K. Kowalik-Bańczyk ja C. Mac Eochaidh,

kohtusekretär: ametnik M. Marescaux,

arvestades kirjalikku menetlust ja 12. septembri 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Hageja RY asus 1. novembril 2014 Euroopa Komisjoni teenistusse Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste (edaspidi „teenistustingimused“) artikli 2 punkti c alusel tööle võetud tähtajatu lepinguga ajutise teenistujana.

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

- 2 Komisjoni personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi peadirektori 11. detsembril 2014 allkirjastatud teenistuslepingu artiklite 2 ja 3 kohaselt täitis hageja alates 1. novembrist 2014 ühe komisjoni liikme kabineti juhataja asetäitja ametikohta ning ta oli määratud palgaastme AD 12 palgajärku 2.
- 3 Hageja ametikohustusi muudeti 2. oktoobril 2015 allkirjastatud teenistuslepingu lisaga, mis hakkas kehtima 1. oktoobrist 2015, ning sellest ajast peale täitis ta komisjoni liikme kabineti ametikohta ja oli määratud palgaastme AD 13 palgajärku 2.
- 4 Komisjoni personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi peadirektori 27. aprilli 2016. aasta otsusega (edaspidi „vaidlustatud otsus“) ütles komisjon hageja ajutise teenistuja lepingu teenistustingimuste artikli 47 punkti c alapunkti i alusel üles alates 1. augustist 2016. Otsusele eelnes kolmekuuline etteteatamistähtaeg ajavahemikus 1. maist 2016 kuni 31. juulini 2016, mille jooksul pidi hagejal olema võimalik töötada ühes peadirektoraadis. Arvestades hageja haiguspuhkusele jäämist etteteatamistähtajal, siis viimati nimetatul lõppes tegelikult 30. oktoobril 2016.
- 5 Hageja esitas 27. juulil 2016 komisjoni teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isikule vaidlustatud otsuse peale kaebuse Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel. Hageja väidab kaebuse põhjendamiseks esiteks, et on rikutud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 41, ja teiseks teenistustingimuste artikli 2 punkti c.
- 6 Harta artikli 41 väidetava rikkumise kohta kinnitab hageja oma kaebuses, et vaidlustatud otsust ei ole üldse põhjendatud ja sellega on rikutud õigust olla ära kuulatud. Hageja märkis kaebuse osa B „Sisulised küsimused“ punktis 1 eelkõige, et teda ei teavitatud tema lepingu ülesütlemise põhjendustest, mistõttu tal ei olnud võimalik teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isikule teada anda vaidlustatud otsuses tehtud vigadest. Ta lisas sama osa punktis 2, et ei asjaomane komisjoni liige ega ükski teine isik ei teavitanud teda usaldussuhte katkemisest.
- 7 Eelarve ja personali eest vastutav komisjoni asepresident tegi teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isikuna 28. novembril 2016 otsuse (edaspidi „kaebuse rahuldamata jätmise otsus“) hageja kaebuse rahuldamata jätmise kohta.
- 8 Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik leidis selles otsuses, et juhul kui teenistustingimuste artikli 2 punkti c alusel tööle võetud ajutise teenistuja puhul tehakse otsus öelda üles leping usaldussuhte katkemise tõttu, nagu on käesolevas asjas, siis ei ole kohustust kuulata asjaomane isik enne lepingu ülesütlemist ära. Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik oli arvamusel, et igal juhul ei saa nõustuda kaitseõiguste rikkumise argumendiga, kuna hagejal oli võimalik teha teatavaks oma seisukoht kabinetist lahkumise kohta, eelkõige 2015. aasta septembris ja detsembris korraldatud koosolekutel.
- 9 Lisaks leidis teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik, et vaidlustatud otsus on nõuetekohaselt põhjendatud. Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik märkis sellega seoses nimelt, et hagejat teavitati mitmel korral sellest, et tema tulemuslikkus on ebarahuldav, ning et võimalust öelda tema leping üles mainiti vähemalt kahel korral esiteks kabineti juhatajaga toimunud ja teiseks komisjoni liikmega toimunud vestluste jooksul. Teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik lisas, et kaebuse rahuldamata jätmise otsusest leidis hageja täiendavaid põhjendusi.

Menetlus ja poolte nõuded

- 10 Hageja esitas asja algatamiseks käesoleva hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 10. märtsil 2017.
- 11 Üheksanda koja ettepanekul otsustas Üldkohus oma kodukorra artikli 28 alusel suunata kohtuasja laiendatud koosseisule.

- 12 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (ühendas koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa ning menetlust korraldava meetmena paluda pooltel keskenduda oma kohtukõnedes küsimusele, kas väide harta artikli 41 lõikega 2 tagatud õiguse olla ära kuulatud rikkumise kohta on edukas või mitte, ning kui sellist väidet peetakse edukaks, siis sellele, mil viisil toimub õiguse olla ära kuulatud kasutamine, eelkõige seoses asjaomase komisjoni liikme ja teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isiku vastavate rollidega.
- 13 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu suuliselt esitatud küsimustele kuulati ära 12. septembri 2018. aasta kohtuistungil.
- 14 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 15 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

- 16 Hageja esitab oma hagi põhjendamiseks kaks väidet. Esimene väide puudutab harta artikli 41 lõike 2 punktiga a tagatud õiguse olla ära kuulatud rikkumist. Teine väide puudutab harta artikli 41 lõike 2 punktis c ette nähtud põhjendamiskohustuse rikkumist administratsiooni poolt.
- 17 Kõigepealt tuleb analüüsida esimest väidet, et on rikutud õigust olla ära kuulatud.
- 18 Väite põhjenduseks toob hageja eelkõige esile, et keegi ei teavitanud teda nii-öelda usaldussuhte katkemisest enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist ning et komisjon ei ole esitanud tõendeid väidete kohta, et komisjoni liikme ja kabineti juhatajaga toimusid vestlused, eriti 2015. aasta septembris ja detsembris.
- 19 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu. Komisjon märgib eelkõige, et kui võetakse vastu otsus öelda üles teenistustingimuste artikli 2 punkti c alusel sõlmitud leping usaldussuhte katkemise tõttu, siis ei tule asjaomast isikut eelnevalt ära kuulata ning igal juhul kuulaski komisjoni liige ja kabineti juhataja hageja enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist mitmel korral ära.

Sellise väite edukus, mis puudutab harta artikli 41 lõike 2 punktiga a tagatud õiguse olla ära rikkumist

- 20 Harta artiklis 41 „Õigus heale haldusele“ on sätestatud:
- „1. Igaühel on õigus sellele, et liidu institutsioonid, organid ja asutused käsitleksid tema küsimusi erapooletult, õiglaselt ning mõistliku aja jooksul.
2. See õigus kätkeb:
- a) igaühe õigust, et teda kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada [...]“

- 21 Tuleb asuda seisukohale, nagu johtub ka selle sätte sõnastusest, et see on üldkohaldatav säte (22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 84).
- 22 Euroopa Kohus on ka alati kinnitanud õiguse olla ära kuulatud tähtsust ja selle õiguse väga suurt ulatust Euroopa Liidu õiguskorras, sedastades, et seda õigust tuleb kohaldada igas menetluses, mis võib viia konkreetse isiku huve kahjustava otsuse tegemiseni (22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 23 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb seda õigust kaitsta ka siis, kui kohaldatavad õigusaktid niisugust formaalsust sõnaselgelt ette ei näe (22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 86 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 24 Õigus olla ära kuulatud tagab igale isikule võimaluse teha haldusmenetluses enne tema huve kahjustada võiva otsuse tegemist tegelikult ja tõhusalt teatavaks oma seisukoht (22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 25 Asjaomase isiku tõhusa kaitse tagamiseks on selle reegli eesmärk eelkõige, et nimetatud isik saaks parandada mõne vea või tugineda niisugustele tema isikliku olukorraga seonduvatele asjaoludele, mis mõjutavad otsust tegema või tegemata jätma või otsuse sisu (11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punkt 37).
- 26 Õigus olla ära kuulatud eeldab ka, et administratsioon võtab nõuetekohaselt arvesse huvitatud isiku esitatud seisukohti, kui ta hindab hoolikalt ja erapooletult kõiki käsitletaval juhul asjakohaseid tõendeid (vt 22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 88 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 See õigus peab võimaldama administratsioonil asja menetleda nii, et otsus võetaks vastu kõiki asjaolusid teades, ja seda otsust sobivalt põhjendada, et huvitatud isikul oleks vajaduse korral võimalik oma kaebeõigust tõhusalt teostada (vt analoogia alusel 11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punkt 59).
- 28 Lõpuks tuleb õiguse olla ära kuulatud rikkumise olemasolu hinnata eelkõige asjaomast valdkonda reguleerivate õigusnormide põhjal (vt 9. veebruari 2017. aasta kohtuotsus M., C-560/14, EU:C:2017:101, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 29 Käesolevas asjas on selge, et vaidlustatud otsus, milles tehti teatavaks hageja ajutise teenistuja lepingu ülesütlemine, on üksikmeede, mis on võetud hageja suhtes ja kahjustab teda harta artikli 41 lõike 2 punkti a tähenduses.
- 30 Komisjon rõhutab siiski erilist rolli, mis on isikutel, kes täidavad oma tööülesandeid komisjoni liikmete kabinettides. Ta väidab, et kuivõrd neil isikutel peab olema selle komisjoni liikme usaldus, kelle juures nad töötavad, ei tule siis, kui võetakse vastu otsus öelda üles teenistustingimuste artikli 2 punkti c alusel sõlmitud leping usaldussuhte katkemise tõttu, asjaomast isikut eelnevalt ära kuulata.
- 31 Selles küsimuses on tõsi, et komisjoni liikmel on kabinet, mis koosneb kaastöötajatest, kes on tema isiklikud nõustajad. Kaastöötajate töölevõtmine toimub *intuitu personae*, s.o suuresti kaalutlusõigust kasutades, ning asjaomased isikud valitakse nii nende ametialastest oskustest ja moraalsest omadustest kui ka asjaomase komisjoni liikme enda ja tema kogu kabineti töömeetoditega kohandumise võimest lähtuvalt (11. juuli 2006. aasta kohtuotsus komisjon vs. Cresson, C-432/04, EU:C:2006:455, punkt 130).

- 32 Komisjoni liikme suuresti kaalutusõigus valida oma kaastöötajaid on eelkõige põhjendatud nende tööülesannete erilise laadiga, mida nad komisjoni liikme kabinetis täidavad, ning vajadusega säilitada komisjoni liikme ja tema kaastöötajate vastastikused usaldussuhted (vt selle kohta analoogia alusel 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsus parlament *vs.* Reynolds, C-111/02 P, EU:C:2004:265, punkt 51).
- 33 Nende tööülesannete eriline laad, mida komisjoni liikme kabinetis täidetakse, ning vajadus säilitada vastastikused usaldussuhted ei võta siiski asjaomaselt kaastöötajalt õigust olla ära kuulatud enne sellise otsuse vastuvõtmist, millega ühepoolsetl öeldakse üles tema leping usaldussuhte katkemise tõttu.
- 34 Esiteks tuleb nimelt täheldada, et asjaomase isiku õigus olla ära kuulatud enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada, on sõnaselgelt kaitstud harta artikli 41 lõike 2 punktiga a, millel on alates Lissaboni lepingu jõustumisest 1. detsembril 2009 samaväärne õigusjõud aluslepingutega. Seega kuna komisjon viitab Üldkohtu ja Avaliku Teenistuse Kohtu praktikale, mille kohaselt siis, kui lepingu ülesütlemise otsus tehakse usaldussuhte kaotamise tõttu, ei ole asjaomasel isikul õiguse olla haldusmenetluses ära kuulatud tagatist (24. veebruari 2010. aasta kohtuotsus P *vs.* parlament, F-89/08, EU:F:2010:11, punktid 31–33; 7. juuli 2010. aasta kohtuotsus Tomas *vs.* parlament, F-116/07, F-13/08 ja F-31/08, EU:F:2010:77, punktid 100 ja 101, ning 24. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus P *vs.* parlament, T-213/10 P, EU:T:2011:617, punkt 43), tasub märkida, nagu Avaliku Teenistuse Kohus hiljem otsustas, et nüüd tuleb võtta arvesse harta sätteid, mis on aluslepingutega samaväärse õigusjõuga (12. detsembri 2013. aasta kohtuotsus CH *vs.* parlament, F-129/12, EU:F:2013:203, punkt 37, ja 22. mai 2014. aasta kohtuotsus CU *vs.* EMSK, F-42/13, EU:F:2014:106, punkt 37).
- 35 Teiseks tuleb lisada, et õiguse olla ära kuulatud kaitsmise kohustus on administratsiooni algatusel ajutise teenistuja tähtajatu lepingu ülesütlemise puhul veelgi olulisem, kuna selline meede, isegi kui see on põhjendatud, on akt, millel on olulised tagajärjed asjaomasele isikule, kes kaotab oma töö ja kelle karjäärile võib see mitme aasta jooksul negatiivselt mõjuda (vt selle kohta 8. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus DD *vs.* FRA, F-106/13 ja F-25/14, EU:F:2015:118, punkt 95).
- 36 Kolmandaks, kui kavatakse öelda üles sellise töötaja leping, kes täidab oma tööülesandeid komisjoni liikme kabinetis, usaldussuhte katkemise tõttu, mille hindamiseks on asjaomasel komisjoni liikmel suuresti kaalutusõigus, tuleb hea halduse kohaselt asjaomast isikut eelnevalt teavitada kavandatavast lepingu ülesütlemise meetmest, et ta saaks esitada oma seisukoha, näiteks selle eesmärgiga, et ta saaks parandada võimaliku vea, kõrvaldada võimaliku valestimõistmise või tugineda tema ametialase või isikliku olukorraga seonduvatele asjaoludele.
- 37 Neljandaks võib siis, kui usaldussuhte katkemine on toimunud asjaomase komisjoni liikme poolt kaastöötaja kohta antud hinnangu tõttu, võib komisjoni liige pärast seda, kui kaastöötajal on olnud võimalik esitada oma seisukoht, leida, et usaldussuhe ei ole lõplikult katkenud.
- 38 Tuleb lisada, et kuigi teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isiku ülesanne ei ole asendada asjaomase komisjoni liikme poolt usaldussuhte katkemisele antud hinnangut enda hinnanguga, peab teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik kõigepealt siiski kontrollima, kas usaldussuhte puudumisele või kaotamisele on tegelikult tuginetud, seejärel tegema kindlaks faktide sisulise õigsuse (vt selle kohta 22. mai 2014. aasta kohtuotsus, CU *vs.* EMSK, F-42/13, EU:F:2014:106, punkt 41) ning lõpuks tagama, et esitatud põhjust arvestades ei ole ülesütlemise nõudmisega rikutud põhiõigusi (vt selle kohta 12. detsembri 2013. aasta kohtuotsus CH *vs.* parlament, F-129/12, EU:F:2013:203, punkt 41) ega võimu kuritarvitatud. Selles kontekstis võib teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik asjaomase isiku esitatud seisukohti arvestades leida, et konkreetsetel asjaoludel on põhjendatud muu meede kui lepingu ülesütlemine, näiteks asjaomasele isikule muude tööülesannete määramine komisjonis.

- 39 Viiendaks tuleb rõhutada, et komisjonil ei ole alust tugineda 29. aprilli 2004. aasta kohtuotsusele parlament *vs.* Reynolds (C-111/02 P, EU:C:2004:265) selleks, et põhjendada argumenti, mille kohaselt ei ole kohustust kuulata hageja ära enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist. Käesoleva kohtuasja asjaolud erinevad asjaoludest kohtuasjas, milles tehti nimetatud kohtuotsus, kuna see kohtuasi puudutab harta jõustumisele eelnevaid asjaolusid. Pealegi tehti nimetatud kohtuasjas selline vaidlusalune otsus, millega lõpetati sellise ametniku lähetus Euroopa Parlamendis, kes täitis peasekretäri tööülesandeid fraktsioonis, ja millega töötaja ennistati peadirektoraati, kus ta pärit oli, mitte ei tehtud ajutise teenistuja lepingu ülesütleamise otsust.
- 40 Eeltoodust tuleneb, et vastupidi komisjoni väidetule ei saa otsust, millega öeldakse üles teenistustingimuste artikli 2 punkti c alusel tööle võetud ajutise teenistuja tähtajatu tööleping usaldussuhte katkemise tõttu, võtta vastu ilma, et eelnevalt oleks kaitstud selle töötaja õigust olla ära kuulatud, mis on tagatud harta artikli 41 lõike 2 punktiga a.
- 41 Seetõttu võib hageja käesoleva hagi raames tõhusalt tugineda õiguse olla ära kuulatud rikkumisele.
- 42 Nüüd tuleb anda hinnang sellele, kas rikuti hageja õigust olla ära kuulatud.

Õiguse olla ära kuulatud rikkumine

- 43 Hageja väidab, et teda ei kuulatud enne vaidlustatud otsuse tegemist ära. Ta toob esile, et keegi ei teavitanud teda nii-öelda usaldussuhte katkemisest enne tema lepingu ülesütlemist. Talle ei saadetud ühtegi dokumenti, millest oleks nähtunud tema võimetus täita oma tööülesandeid või probleemid, mis on seotud tema tulemuslikkusega ja käitumisega teenistuses. Ta väidab, et komisjon ei ole esitanud eelkõige 3. septembri ja 14. detsembri 2015. aasta kohtumistega seoses ühtegi tõendit, et kostja vastuse punktides 28–36 mainitud vestlused komisjoni liikme ja kabineti juhatajaga toimusid. Ta lisab, et ta vaidleb komisjoni sellekohastele väidetele vastu.
- 44 Komisjon väidab, et hageja kuulati enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist ära mitmel korral. Hagejal, kes esialgu võeti tööle kabineti juhataja asetäitjana, oli raskusi institutsionaalsesse keskkonda sulandumisel ning oma tööülesannete täitmisel julgeoleku valdkonnas, mis oli komisjoni liikme pädevusalas esmatähtis küsimus, mida kabineti juhataja ja komisjoni liige hagejaga mitmel korral arutasid. Kabineti juhataja ja hageja koosolek toimus 3. septembril 2015 ja seal pandi paika plaan hageja lahkumiseks kabinetist. Koosolekule järgnes samal teemal vestlus komisjoni liikmega. Komisjon rõhutab, et 2015. aasta oktoobris pakuti hagejale eksperdi ametikohta, et ta saaks jätkata kabineti teenistuses. Kabineti juhataja kutsus hageja enda juurde 14. detsembril 2015 ning tehti veel konkreetsem plaan hageja lahkumiseks. Hagejal oli uuesti võimalik oma seisukohad esitada ja uuesti seda arutada isiklikult komisjoni liikmega hilisema vestluse käigus. Vaatamata kabineti innustusele hageja oma sooritusi ei parandanud. Seetõttu otsustas komisjon 2016. aasta aprillis astuda samme, et öelda üles hageja leping põhjusel, et usaldussuhe on katkenud.
- 45 Tuleb märkida, et kui otsuse saab teha üksnes õigust olla ära kuulatud kaitstes, peab asjaomasele isikule olema antud võimalus teha tõhusal viisil teatavaks oma seisukoht kavandatava meetme kohta, kas kirjaliku või suulise teabevahetuse kaudu, mille on algatanud teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik ja mille aset leidmist peab viimane tõendama (vt selle kohta 6. detsembri 2007. aasta kohtuotsus Marcuccio *vs.* komisjon, C-59/06 P, EU:C:2007:756, punkt 47, ja 3. juuni 2015. aasta kohtuotsus BP *vs.* FRA, T-658/13 P, EU:T:2015:356, punkt 54). Nii kinnitab komisjon ekslikult vasturepliigis, et hagejal on tõendamiskoormis osas, mis puudutab küsimust, kas ta kuulati enne vaidlustatud otsuse tegemist ära.
- 46 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et komisjon ei ole esitanud tõendit, et hagejale oli antud kas kirjaliku või suulise teabevahetuse kaudu võimalus teha tõhusal viisil teatavaks oma seisukoht kavandatava meetme kohta.

- 47 Kuigi komisjon väidab, et ühest küljest komisjoni liikme ja kabineti juhataja ning teisest küljest hageja vahel leidsid aset vestlused, siis isegi kui need vestlused võisid olla sellised, et nendega oli asjaomasele isikule antud võimalus teha tõhusal viisil teatavaks oma seisukoht kavandatava meetme kohta eespool punkti 45 tähenduses, ei ole komisjon selle kohta tõendeid esitanud, kuigi hageja vaidleb neile väidetele vastu. Komisjon ei ole esitanud näiteks ühtegi teadet, e-kirja ega tunnistust. Pealegi ei väida komisjon, et nende 2015. aasta septembri ja detsembri vestlustele jooksul võeti hagejaga arutlusele usaldussuhte katkemine ja lepingu ülesütlemine sel põhjusel.
- 48 Kuigi on tõsi, nagu väidab komisjon, et vastavalt eespool punktis 45 viidatud kohtupraktikale ei ole selleks, et pidada õigust olla ära kuulatud kaitstuks, et toimuks ärakuulamine ja et selle ärakuulamise kohta oleks olemas aruanne või protokoll, peab komisjon siiski juhul, kui ajutine teenistuja seab kahtluse alla selle, kas ta ära kuulati, nagu see on käesolevas asjas, esitama tõendid, et asjaomasel isikul oli võimalik esitada oma seisukoht komisjoni kavatsuse kohta öelda tema leping üles usaldussuhte katkemise alusel. Peale selle ei võimalda asjaolu, mida komisjon rõhutab, et komisjoni liikmete kabinetid on väiksed üksused, iseenesest asuda seisukohale, et on tõendatud, et ühes kabinetis tööülesandeid täitev töötaja on tõhusalt ära kuulatud enne, kui tema suhtes on tehtud lepingu ülesütlemise otsus. Lõpuks tuleb täheldada, et kuigi hageja ei ole esitanud mingeid selgitusi või põhjendusi 2015. aasta septembri ja detsembri koosolekute kohta, millele komisjon viitab, piisab, kui tõdeda, et hageja on vaielnud vastu komisjoni väidetele, et nende koosolekute jooksul kuulati ta tõhusalt ära, ilma et komisjoni pelkadel väidatel oleks ülimuslikkus võrreldes teise poole vastuväidetega (vt selle kohta 6. detsembri 2007. aasta kohtuotsus *Marcuccio vs. komisjon*, C-59/06 P, EU:C:2007:756, punktid 69 ja 70).
- 49 Peale selle, mis puudutab küsimust, mille tõstatas komisjon ja mis on, kas hagejal on õigus heita ette katseaja lõppemise aruande koostamata jätmist ning selleks etteheiteks alust, siis piisab tõdemusest, et see küsimus ei mõjuta järeldust, et komisjon ei ole esitanud tõendeid, et hageja õigust olla ära kuulatud on kaitstud.
- 50 Eeltoodust tuleneb, et on rikutud hageja õigust olla ära kuulatud enne vaidlustatud otsuse tegemist.

Õiguse olla ära kuulatud rikkumise tagajärjed

- 51 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt põhjendab õiguse olla ära kuulatud rikkumine asjaomase haldusmenetluse tulemusena tehtud otsuse tühistamist ainult siis, kui rikkumise puudumise korral oleks see menetlus võinud anda teistsuguse tulemuse (10. septembri 2013. aasta kohtuotsus *G. ja R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, punkt 38, ja 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus *HF vs. parlament*, T-584/16, EU:T:2017:282, punkt 157; vt samuti 9. septembri 2015. aasta kohtuotsus *De Loecker vs. Euroopa välisteenistus*, F-28/14, EU:F:2015:101, punkt 127 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Käesolevas asjas väidab hageja, et kui ta oleks ära kuulatud enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, oleks ta olnud teadlik tema suhtes esitatud etteheidetest, oleks ta saanud esitada oma seisukoha ja esitada e-kirjad, mis tõendavad, et komisjoni esitatud põhjendused on alusetud. Ta märgib, et etteheiteid, mida komisjon teeb selleks, et põhjendada vaidlustatud otsust, on subjektiivsed asjaolud, mida oleks nende olemuse tõttu olnud võimalik muuta, kui ta oleks ära kuulatud.
- 53 Selle kohta nähtub sisuliselt otsusest, millega kaebus jäeti rahuldamata, et hageja ja asjaomase komisjoni liikme usaldussuhte katkemise põhjus on „[hageja] raskused komisjoni institutsionaalsesse keskkonda sulandumisel ning oma tööülesannete täitmisel esmatahtsas valdkonnas, mis on julgeolek“. Lisaks tuleneb kaebuse rahuldamata jätmise otsusest, et hageja „ei olnud võimeline nõustama [komisjoni liiget] nendel teemadel ja eelkõige töötama välja strateegiat kodakondsuse kohta“.

- 54 Need väited, mis on esitatud väga üldises sõnastuses, tulenevad hinnangutest, mis on antud hageja teenistuses olemisele ning mis tuginevad nii objektiivsetele kui ka väärtusotsustusi puudutavatele asjaoludele. Mis aga puudutab viimati nimetatud asjaolusid, siis nagu hageja õigesti rõhutab, on neid juba olemuse poolest, kuna need on subjektiivsed, võimalik asjaomase isikuga suheldes muuta (vt selle kohta analoogia alusel 18. septembri 2015. aasta kohtuotsus *Wahlström vs. Frontex*, T-653/13 P, EU:T:2015:652, punkt 28). Lisaks tuleb täheldada, et ei ole oluline, kui subjektiivsed asjaomased hinnangud on, sest komisjon võttis siis, kui ta ei andnud hagejale mingit võimalust seisukoha esitamiseks, temalt võimaluse veenda, et tema teenistuses olemisele saab anda teistsuguse hinnangu, ning seega võimaluse püüda taastada komisjoni liikme ja hageja usaldussuhet. Nimelt oleks hageja võinud tema ärakuulamise esitada seisukohad oma teenistuses olemise kohta või tema isikliku või ametialase olukorra kohta, mis oleksid võinud anda teistsuguse tõlgenduse temale tehtud etteheidetele.
- 55 Nii on see seda enam siis, kui asjaomasel komisjoni liikmel on eespool punktides 32 ja 36 viidatu kohaselt suuresti kaalutusõigus nende kaastöötajate valikul, kes on võetud tööle teenistustingimuste artikli 2 punkti c alusel, ja mis annab komisjoni liikmele suure paindlikkuse nii nende kaastöötajate lepingute ülesütlemise ettepaneku tegemiseks kui ka sellise ettepaneku suhtes ümbermõttlemisel.
- 56 Seega kui nõustuda käesolevas asjas sellega, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega isik oleks tingimata võtnud sama otsuse, kui hagejal oleks olnud võimalik tõhusalt esitada oma seisukoht haldusmenetluses, toob see kaasa harta artikli 41 lõike 2 punktiga a tagatud põhiõiguse olla ära kuulatud sisutühjaks muutmise, kuna selle õiguse enda sisu on, et asjaomasel isikul on võimalus mõjutada asjaomast otsustamisprotsessi (vt selle kohta 14. septembri 2011. aasta kohtuotsus *Marcuccio vs. komisjon*, T-236/02, EU:T:2011:465, punkt 115, ja 5. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus *ECDC vs. CJ*, T-395/15 P, ei avaldata, EU:T:2016:598, punkt 80).
- 57 Mis puudutab lõpuks komisjoni kostja vastuses esitatud argumenti, et hagejal ei ole õigust esitada pärast kohtueelset menetlust e-kirju, millele on hagiavalduuses viidatud, siis isegi kui eeldada, et need on olemas ja nende sisu on see, mida hageja väidab, tuleb esiteks märkida, et hageja ei ole Üldkohtule neid e-kirju esitanud ja teiseks, et nende e-kirjade vastuvõetamatus Üldkohtus ei mõjuta võimalust, mis hagejal oleks olnud, kui ta oleks ära kuulatud, esitada need e-kirjad või igal juhul kõik muud vajalikud tõendid haldusmenetluses selleks, et püüda välistada, et tehakse kavandatud ülesütlemise lepingu otsus.
- 58 Neil asjaoludel ei saa välistada, et lepingu ülesütlemise menetlus oleks võinud anda teistsuguse tulemuse, kui hageja oleks ära kuulatud.
- 59 Eeltoodust tuleneb, et tuleb nõustuda väitega, et on rikutud harta artikli 41 lõike 2 punktiga a tagatud õigust olla ära kuulatud.
- 60 Järelikult tuleb vaidlustatud otsus tühistada ilma, et oleks vaja analüüsida hageja esitatud teist väidet, mis puudutab põhjendamiskohustuse rikkumist.

Kohtukulud

- 61 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb vastavalt hageja nõudele kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Komisjoni 27. aprilli 2016. aasta otsus, millega öeldi üles RY tähtajatu leping.**
- 2. Mõista kohtukulud välja kostjalt.**

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. jaanuaril 2019 Luxembourgis.

Allkirjad

i — Käesoleva otsuse eestikeelse teksti punkte 1, 4, 8, 29, 33, 35, 38, 39, 40 ja 48 on pärast selle elektroonilist avaldamist keeleliselt muudetud.